

GIACOMO PUCCINI, MANON LESCAUT, DIR. N. MATOŠEVIĆ, RED. J. KICA, HNK IVANA pl. ZAJCA, RIJEKA

Tlapnje o Manon

Davor Schopf

Središnji je događaj riječke sezone produkcija *Manon Lescaut* Giacoma Puccinija, prva u povijesti Riječke opere, odnosno Hrvatskoga narodnog kazališta Ivana pl. Zajca. To djelo, doduše, riječka je publika mogla u nekoliko navrata vidjeti i prije 1946, ali u izvedbi gostujućih talijanskih družina. Štoviše, u svibnju 1895. jednu je predstavu pohodio sâm skladatelj, dočekan u Rijeci s velikim ushitom.

U prvom planu Vedrana Šimić kao Manon Lescaut

Ovoga puta ushit ne može popratiti realizaciju toga djela zbog režije gostujućega poljskog redatelja Janusza Kice. Njezin je negativni učinak bio jak, ali ipak ne toliko da bi zasjenio vrlo dobru glazbenu izvedbu dirigentice Nade Matošević. Predstava je otvorila pitanje dokad će se omogućavati nastupi redatelja koji operu ne vole. U toj predstavi nema ničega radikalnog ni kontroverznog što bi uzbunilo duhove. Riječ je o kastraciji djela koje predstavlja prvi veliki Puccinijev uspjeh. *S Manon Lescaut* počeo je stvarati zanosne opere pune iskrenih emocija, usmjerenih prema glavnim ženskim likovima.

Riječko je kazalište prije tri godine omogućilo Januszu Kici njegovu prvu opernu režiju, Verdijevu *Traviatu*. Već se u njoj on udaljio od Verdija i lišio tu operu bilo kakve topline i emocionalnosti. Emocionalnost je imanentna karakteristika Puccinijeve glazbe i odakle Januszu Kici pravo da to negira? Gledajući predstavu dva dana za redom (19. i 20. ožujka), trudio sam se na drugoj predstavi shvatiti redateljev doživljaj te glazbe, ali nisam uspio jer on glazbu ne doživljava niti je razumije, a bavi se njezinim uprizorenjem.

Pritom su njegova tumačenja u medijskim istupima o *filmskoj režiji* (sic!) čista tlapnja. Kica kastrira djelo i likove: sve je tu, a ničega nema. Svemu je oduzeo životnost. Dinamičnost glazbe i mladost, što je izražava prvi čin, ne prati primjerena dinamičnost na pozornici. U ogoljenom svijetu ostali su krčmarski stolovi i konobari, a nedostajalo je mladosti, iako su za taj čin *probrani* mlađi članovi zbora. U drugom činu još gore: Manon i Des Grieux nemaju nikakvu međusobnu komunikaciju. Strast, ljubav, mržnja – što li je među njima i zašto njihova veza prolazi burne preokrete? Ne zna se. Emocijama bogate duete oni pjevaju zagledani u daljinu. To li je *filmska režija*? E, ali koncizan treći čin ne dopušta mudrovanje, pa ga je odrežirao konvencionalno. U četvrtom činu ista priča kao u drugom, uz iznimku završnoga prizora Manonine smrti, kada Des Grieux ostaje sam uza završne funebralne akorde. Prizor je doista lijep i dojmljiv, ali za cijelu predstavu nedostatan. Goli, hladni zidovi scenografije Marka Japelja zaokružili su besadržajnost te scenske koncepcije bez ikakve atmosfere. Kostimi su Lea Kulaša prihvatljivi.

Scena nije mogla omesti ljepotu Puccinijeve melodike – kako su je zanosno donijeli odličan orkestar, precizan zbor (zborovođa Igor Vlajnić) i svi solisti – da dopre do gledatelja. Dirigentica Nada Matošević ostvarila je interpretaciju kontroliranoga verizma, koji ima zamaha i bujnosti, a ne vodi u melodramu.

Redateljska koncepcija išla je u prilog jedino tenoru Branku Robinšaku, koji je ostao sam u ulozi Des Grieuxa za svih sedam izvedbi u devet dana. On je vrijedan umjetnik i rado viđen gost hrvatskih opernih kuća. U puna tri desetljeća dugoj i uspješnoj karijeri sačuvao je glas netaknute ljepote i sigurnih visina te prošao prirodni razvojni put od lirskog do pouzdanoga mladodramskog tenora. Kao Des Grieux mogao je, srećom, šecući amo-tamo, misliti samo na to kako da rasporedi snage i uspješno otpjeva ulogu u navedenom rasporedu. Zato mu valja odati priznanje i zahvaliti što je spasio predstave nakon bolesti drugoga gostujućeg tenora, i pružio riječkoj publici lijepe pjevačke trenutke.

Premijerna Manon bila je Gabriela Georgieva. Njezin glas nije bio sasvim svjež, povremeno se čula stanovita reskost. Više je glasovne svježine imala kao Abigaila u *Nabuccu* samo mjesec dana prije. No muzikalnost je njezina pjevanja neupitna.

Vedrana Šimić iskazala je baršunastu raskoš i paletu glasovnih boja i preljeva, lijepih fraza (osim nekoliko krajnjih visina) i unutarnjih emotivnih titraja za Puccinijevu junakinju. Ona je jedina, uz nekoliko epizodnih tumača, uspjela dočarati svoj lik bogatom vokalnom interpretacijom.

Bas Siniša Štork dobro je dočarao Geronteovu povrijeđenost. Dvojica iskusnih tenora nisu mogli podbaciti u svojim ulogama – Sergej Kiselev kao Edmondo i Voljen Grbac kao Učitelj plesa. Ističe se i nastup ženskoga kvinteta – *rock-benda* u madrigalu drugoga čina na čelu s Kristinom Kolar odnosno Ivanicom Vunić. Uopće su svi pjevači pjevački dio ostvarili odlično. Što je uloga manja, redatelj ih je mogao manje onemogućiti. Tako se čuo i vrlo lijep nastup tenora Ivana Kruljca kao Užigača svjetiljki. A u trolistu nepostojećih glavnih likova, u ulozi Lescauta, našli su se baritoni Siniša Hapač i Tomislav Bekić.